

Pk-yritysten vastuullisuus edistyy Etelä-Pohjanmaalla

8.10.2024

Olemme nyt reilut puolitoista vuotta johtaneet hanketta “Tiekartta pk-yritysten kestävän strategisen liiketoiminnan rakentamiseksi“, jonka aikana olemme keskittyneet erityisesti eteläpohjalaisten yritysten vastuullisuustyön edistämiseen ja systemaattisuuden luomiseen vastuullisuustoimien osalta. Tämä matka on ollut opettavainen ja antanut arvokasta tietoa siitä, millaisessa tilassa pk-yritykset ovat vastuullisuuden saralla ja mitä tarvitaan, jotta kestävä liiketoiminta saataisiin osaksi yritysten strategiaa.

Huomiot vastuullisuuden tilasta

Alkuvuodesta 2023 päätimme tarkastella eteläpohjalaisten yritysten vastuullisuustyön näkyvyyttä analysoimalla yritysten verkkosivujen vastuullisuusviestintää. Huomasimme pian, että vaikka vastuullisuustoimia tehtiin yrityksissä, niitä ei viestitty ulospäin riittävästi. Useat yritykset eivät uskaltaneet tai eivät kokeneet, että niillä olisi resursseja viestiä vastuullisuudestaan. Näkyvyys oli vähäistä, mutta syvällisen analyysin ja vuorovaikutuksen kautta kävi ilmi, että vastuullisuustyötä kuitenkin tehtiin taustalla enemmän kuin mitä oli annettu ymmärtää.

Syksyn 2023 aikana järjestimme useita työpajoja ja yritysvalmennuksia, joissa keskusteltiin vastuullisuustyön nykytilasta ja kehitystarpeista. Näissä tapaamisissa nousi esille se, että vaikka vastuullisuuteen liittyviä toimenpiteitä oli toteutettu jo pitkään, yritykset eivät aina ymmärtäneet mieltää niitä nimenomaisesti vastuullisuustoimiksi. Yritykset totesivat, että vastuullisuudesta puuttui usein systemaattisuus eikä se ollut erottamaton osa yrityksen strategiaa, mikä vaikutti siihen, ettei toimenpiteitä osattu myöskään viestiä ulospäin selkeästi.

Vuoden aikana tapahtuneet muutokset

Vaikka vuosi on lyhyt aika, olemme iloksemme havainneet merkittäviä edistysaskeleita vastuullisuustyössä yrityksissä. Syyskuussa 2024 järjestimme yhteistapaamisen hankkeeseen osallistuneiden yritysten kanssa, ja tässä muutamia huomioita siitä, mitä vuoden aikana on tapahtunut:

- **Sidosryhmäyhteistyö**: Moni hankkeeseen osallistunut yritys oli syventänyt vastuullisuuskeskustelua sidosryhmiensä kanssa. Yhteistyön tiivistyminen näkyi myös auditointikäynneissä, joissa yritys varmistaa toimittajiensa kestävän toiminnan.
- **Resursointi:** Useissa yrityksissä vastuullisuus on saanut lisää resursseja. Muutama yritysedustaja kertoi, että vastuullisuusasiat ovat tulleet virallisesti osaksi heidän työkuvaansa, mikä osoittaa yritysten sitoutumista kestävän liiketoiminnan kehittämiseen.
- **Vastuullisuuden todentaminen:** Yritykset ovat myös lähteneet hakemaan ulkopuolisia sertifikaatteja todentaakseen vastuullisuustyönsä. Tämä vaatii kestävyyteen liittyvän datan keräämistä ja dokumentointia, mutta antaa samalla konkreettisen ja luotettavan pohjan vastuullisuuden osoittamiselle ulospäin.
- **Havahtuminen vastuullisuuden kokonaisvaltaisuuteen:** Vuoden aikana useissa yrityksissä tapahtui merkittävä havahtuminen vastuullisuuden monimuotoisuuteen. Yritykset alkoivat tarkastella vastuullisuutta laajemmin kuin pelkästään ympäristövastuun näkökulmasta ja tunnistivat, että niiden olennaiset vastuullisuustoimet saattavat painottua myös muihin vastuullisuuden osa-alueisiin, kuten sosiaaliseen vastuuseen.
- **Vastuullisuusviestinnän kehitys:** Vaikka alkuvuodesta vastuullisuusviestintä oli vielä vähäistä, tilanne on parantunut vuoden aikana. Esimerkiksi eräs elektroniikka-alan yritys kertoi, että vaikka yrityksen vastuullisuussivusto ei ole vielä julkisesti saatavilla, vastuullisuudesta on tullut luonteva keskustelunaihe heidän sidosryhmiensä kanssa. Tämä osoittaa, että vastuullisuusviestintä ei ole pelkästään verkkosivuille kirjattuja tavoitteita, vaan se voi ilmetä monissa eri muodoissa, kuten tuoteselosteissa tai asiakaskohtaamisissa.

Seuraavat askeleet

Vastuullisuustyö on hyvässä vauhdissa hankkeeseemme osallistuvien yritysten keskuudessa. Keskustelut osoittavat, että vastuullisuus on yhä enemmän osana arkea ja liiketoimintapäätöksiä. Konkreettisia toimenpiteitä, kuten hiilijalanjäljen laskemista ja uusien pakkausmateriaalien käyttöönottoa, tehdään jatkuvasti. Yritykset ovat sitoutuneita syventämään toimittajayhteistyötään ja tunnistamaan vastuullisuutta koko arvoketjussa. Erityisen positiivisena kehityksenä voidaan pitää muutaman yrityksen havahtumista hiilikädenjäljen potentiaaliin, mikä osoittaa vastuullisuustyön syventymistä ja uusien vaikutusmahdollisuuksien tunnistamista. Kouluttautuminen vastuullisuusasioissa on edelleen keskeistä, ja hankkeeseemme osallistuvat yritykset ovat edelläkävijöitä näiden teemojen kehittämisessä.

Artikkeli on kirjoitettu osana Tiekartta pk-yritysten kestävän strategisen liiketoiminnan rakentamiseksi -hanketta, joka on Euroopan unionin osarahoittama.

Emilia Kangas
SeAMK

Paula Linna
Vaasan yliopisto

Heli Hietala
SeAMK

Suvi Hakala

SeAMK

Emilia Kangas toimii hankkeessa SeAMKin projektipäällikkönä, Paula Linna Vaasan yliopiston projektipäällikkönä sekä Heli Hietala ja Suvi Hakala asiantuntijoina.